

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

عناصر

گردشگری شهری

سرشناسه	: فلاح‌زاده، زهره، ۱۳۶۱ -
عنوان و نام پدیدآور	: عناصر گردشگری شهری / زهره فلاح‌زاده.
مشخصات نشر	: شیراز: گنج علم، ۱۳۹۷.
مشخصات ظاهری	: ۲۰۶ ص.: مصور(رنگی).
شابک	: 978-622-6085-18-2: ۲۱۰۰۰۰ ریال
وضعیت فهرست نویسی	: فیپا
موضوع	: گردشگری
موضوع	: Tourism
موضوع	: سمبولیسم (شهرسازی)
موضوع	: Symbolism in city planning
موضوع	: شهرها و شهرستان‌ها
موضوع	: Cities and towns
موضوع	: گردشگری و شهرسازی
موضوع	: Tourism and city planning
موضوع	: گردشگری -- ایران
موضوع	: Tourism -- Iran
رده بندی کنگره	: G۱۳۹۷۱۵۵ ۸ف/آ
رده بندی دیویی	: ۴۷۹۱/۳۳۸
شماره کتابشناسی ملی	: ۵۲۰۹۰۶۶

عناصر گردشگری شهری

زهرة فلاح زاده

نام کتاب: عناصر گردشگری شهری
ناشر: گنج علم
چاپ اول: بهار ۱۳۹۷
ویراستار: سعید طاووسی
صفحه آرا: گلنوش بروسان
طراح جلد: مریم مظفری
شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه
شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۶۰۸۵-۱۸-۲
ISBN: 978-622-6085-18-2
قیمت: ۲۱۰۰۰ تومان

آدرس: شیراز- پارامونت، ابتدای خ قصر دشت، کوچه ۱، پلاک ۱

انتشارات گنج علم

تلفن: ۰۷۱۳۲۳۰۴۰۱۷

آدرس سایت: www.gpub.ir

ایمیل: Ganjelpub@gmail.com

«کلیه ی حقوق چاپ و نشر محفوظ و متعلق به ناشر است.»

این اثر، مشمول قانون حمایت مولفان و مصنفان و هنرمندان مصوب ۱۳۴۸ است. هر کسی تمام یا قسمتی از این اثر را بدون اجازه مولف (ناشر) نشر یا پخش و عرضه کند، مورد پیگرد قانونی قرار خواهد گرفت.

فهرست فصول و مندرجات آنها

۱	پیشگفتار.....
	فصل اول
۵	المان‌های شهری.....
۵	فرهنگ.....
۷	مرکز شهر.....
۸	المان شناسی.....
۱۱	المان.....
۱۵	نماد.....
۱۷	تفاوت المان و نماد.....
۱۸	المان شهری.....
۲۳	نقشه ادراکی.....
۲۵	مسیریابی.....
۳۲	ایجاد خط آسمان.....
۳۵	انواع المان‌های شهری.....
۳۶	المان‌های طبیعی.....
۳۷	المان‌های مصنوع.....
۳۸	المان‌های معلوم.....
۳۸	المان‌های مجهول.....
۳۹	المان‌های دوبعدی.....
۳۹	المان‌های سه بعدی.....
۳۹	المان‌های منفصل.....
۳۹	المان‌های بکر.....
۳۹	المان‌های ساماندهی شده.....
۴۰	المان‌های اتفاقی.....
۴۱	سلسله مراتب المان‌های شهری.....
۴۴	المان شهری و هویت.....
۴۵	تئوری سیمای شهر لینچ.....

۴۹	مشخصه‌های اصلی تئوری لینچ
۵۴	عناصر سیمای شهر
۵۷	سیمای شهر و نقشه‌های ادراکی پس از لینچ

فصل دوم

۶۳	گردشگری، عوامل و اثرات آن
۶۴	گردشگری
۶۶	انواع گردشگری
۷۵	سایر گونه‌های گردشگری
۷۸	سازمان جهانی جهانگردی
۸۰	عناصر گردشگری
۸۰	جاذبه‌ها
۹۲	بررسی اثرات گردشگری
۱۰۱	رفتار مردم در قبال محیط
۱۰۱	آلودگی
۱۰۳	عوامل مؤثر بر رونق صنعت گردشگری

فصل سوم

۱۰۷	نمادها و المان‌های شهری
۱۰۷	مقدمه
۱۱۰	نماد
۱۱۲	آئین
۱۱۴	اسطوره
۱۱۷	نمادشناسی
۱۲۳	نماد و المان در شهر ایرانی
۱۲۶	فایده‌ی شناخت نمادها و اساطیر
۱۲۷	مکتب‌های نمادشناسی
۱۳۳	تأثیر معنا و نمادپردازی در معماری و شهرسازی
۱۳۹	فضا و شخصیت و شهرسازی
۱۴۸	بررسی نمونه‌های موردی در داخل کشور

فصل چهارم

۱۶۵	طراحی المان‌ها و نقش آن‌ها در توسعه گردشگری
۱۶۵	مقدمه
۱۷۸	توسعه پایدار و گردشگری شهری
۱۷۹	جایگاه و نقش المان شهری در توسعه گردشگری شهر
۱۸۸	نقش المان‌ها در زیباسازی هویت بخش فضاهای گردشگری شهری
۱۸۹	نتیجه‌گیری و پیشنهادها
۱۹۳	منابع

پیشگفتار

المان‌های شهری عناصر و اجزایی از محیط‌های شهری هستند که به‌عنوان نقاط کلیدی در این محیط‌ها موجب به یاد ماندن و قابل تشخیص بودن شهرها و قسمت‌های مختلف آنها می‌گردند. این المان‌ها در قالب عناصر تک و شاخصی که به‌طور عمده به‌صورت طبیعی و یا مصنوعی (ساختمان‌ها، قسمتی از ساختمان‌ها، المان‌های شهری و ...) وجود دارند، وظیفه تسهیل مکان‌یابی و تعیین مسیر برای ساکنین و استفاده‌کنندگان از فضا، هویت بخشی به محدوده‌ای خاص و ... را بر عهده دارند.

بدین ترتیب این عناصر به‌عنوان یکی از پنج عامل فیزیکی اصلی تشکیل دهنده سیمای شهری (راه، لبه، حوزه، گره و المان)، نقش عمده‌ای را در تأمین خوانایی و تشخیص قسمت‌های مختلف شهر هستند.

اما امروزه به علت ساخت‌وسازها بر اساس مطالعات دوبرعده‌ای، و بی‌توجهی به معیارهای طراحی شهری لازم، محیط‌های شهری کمتر دارای خوانایی لازم برای اجتماع ساکن و استفاده‌کننده می‌باشند. حال آنکه خوانایی به‌عنوان کیفیتی لازم و ضروری در محیط زندگی و فضاهای شهری، نقش به

سزایی در جهت‌یابی (Sense of Orientation)، کاهش احساس گم‌شدگی و آشنایی سریع و برقراری ارتباط با محیط توسط مردم دارد.

در طول دهه‌های اخیر ایجاد شهرها و محیط‌های شهری جدید در ایران به‌عنوان راهکاری جهت کنترل رشد شهرها و محرکی برای توسعه، گسترشی روزافزون به خود گرفته است. اما با این وجود این قسمت‌ها نتوانسته‌اند آن چنان‌که باید محیط‌های خوانا و پاسخگویی را برای ساکنین خود و دیگر افراد به وجود آورند.

عمده‌ترین علل و به‌طور کلی نقصان این بخش‌ها در تأمین کیفیت‌های مختلف طراحی شهری و به‌ویژه خوانایی را نیز می‌توان در ساخت‌وسازهای توده‌ای او ناگهانی، تهاجم فرهنگ معماری و شهرسازی غرب و در نتیجه فراموشی اصول معماری و شهرسازی بومی گذشته دانست که سبب تشکیل فضاهایی با کمترین میزان رعایت اصول طراحی و ایجاد کیفیت‌های مطلوب کالبدی گردیده است.

حال آنکه تأمین خوانایی شهر و منطقه‌های مختلف شهر، در طراحی شهری مسئله حائز اهمیتی بوده و جایگاهی ویژه در شکل‌گیری سیمای شهری منسجم و متناسب و همچنین افزایش عمق و شدت تجارب انسانی از محیط زندگی‌اش را دارا می‌باشد.

بنابراین هر شهری یا بخشی از آن به‌منظور اینکه در ذهن ساکنین خود تصویری واضح ایجاد کند، نیازمند این است که بتواند فرد را قادر سازد تا به آسانی اجزاء سیمای شهر را شناسایی کرده و آنها را در ذهن، در قالبی به هم پیوسته، به یکدیگر ارتباط دهد و به‌طور کلی امکان تشکیل سیمای شهری خوانایی را در ذهن وی مهیا گرداند.

لذا لزوم به‌کارگیری اصول مکفی جهت طراحی و بهبود وضعیت محیط‌های شهری به‌منظور افزایش میزان خوانایی و نیز ایجاد زمینه به‌منظور